

УДК 338.2

КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ

Студ. А.К. Пальчевська, гр. МГДМн-18

Науковий керівник доц. С.В. Бреус

Київський національний університет технологій та дизайну

Метою є дослідження теоретико-практичних аспектів забезпечення конкурентних переваг суб'єкта господарювання та управління ними.

Завданням виступає розкриття сутності категорії «конкурентні переваги»; узагальнення теоретичних аспектів управління конкурентними перевагами; дослідження основних аспектів розроблення конкурентної стратегії суб'єкта господарювання; обґрунтування доцільності розроблення конкурентної стратегії суб'єкта господарювання задля підвищення ефективності його діяльності

Об'єктом дослідження є процес формування конкурентних переваг суб'єкта господарювання.

Предметом дослідження є теоретико-практичні аспекти управління конкурентними перевагами суб'єкта господарювання.

Методи та засоби дослідження. У процесі дослідження використаний діалектичний метод пізнання та системний підхід до аналізу поняття «конкурентні переваги».

Наукова новизна полягає у такому: вперше здійснено узагальнення теоретичних аспектів управління конкурентними перевагами суб'єкта господарювання; удосконалено підхід до визначення поняття «конкурентні переваги»; набуло подальшого розвитку обґрунтування доцільності розроблення конкурентної стратегії суб'єкта господарювання у контексті управління його конкурентними перевагами.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що формування набору конкурентних переваг сприятиме підвищенню рівня конкурентоспроможності суб'єкта господарювання.

Результати дослідження. Сучасні суб'єкти господарювання функціонують в умовах ризику та невизначеності. Такі умови діяльності змушують їх шукати нові напрями реалізації обраної моделі господарювання. Цьому сприяють сучасні наукові розробки у сфері управління конкурентоспроможністю, покликані надати змогу отримати тимчасову перевагу у порівнянні з іншими суб'єктами ринку, сформуванню та впровадженню комплексний підхід до управління конкурентними перевагами.

Дослідженню теоретико-практичних аспектів забезпечення конкурентних переваг суб'єкта господарювання та управління його конкурентоспроможністю присвячена значна кількість наукових праць, в яких розкрито сутність конкуренції, конкурентних переваг та конкурентоспроможності, встановлено основні рівні останньої та чинники, що здійснюють на неї вплив, зокрема [1-5]. Суттєва увага науковцями також приділена питанням формування конкурентної стратегії підприємства та оцінюванню рівня його конкурентоспроможності, що у загальному вигляді виступає комплексною порівняльною характеристикою, яка відбиває ступінь переваг над підприємствами-конкурентами за сукупністю оціночних показників діяльності за певний проміжок часу [1-2].

На основі зазначеного, слід зауважити, що конкурентні переваги являють собою сукупність ключових відмінних від суперників чинників успіху, що сприяють забезпеченню суб'єкту господарювання стійкої лідируючої позиції на ринку на певний період. При цьому одним з центральних вимірників ефективної діяльності суб'єкта господарювання є підвищення рівня його конкурентоспроможності.

Набір конкурентних переваг виступає основою розробки конкурентної стратегії суб'єкта господарювання, у цьому контексті доцільним є їх виокремлення, задля чого здійснюється аналіз зовнішнього середовища та оцінювання його потенціалу. Отримані

таким чином результати дозволяють встановити основні сильні та слабкі сторони підприємства, а також визначити загрози його конкурентоспроможному функціонуванню та можливості їх нейтралізації.

Зважаючи на зазначене, процес розроблення конкурентної стратегії відповідно до основ стратегічного менеджменту [3-4] має включати формування системи цілей та завдань реалізації переваг, аналіз альтернативних напрямів їх досягнення та розроблення на основі цього положень перспективної конкурентної стратегії. Важливу роль у цьому відіграють інновації, що можуть бути новаторськими для ринку загалом. Першим кроком керівництво підприємства приймає стратегію до реалізації та переходить до підготовчо-організаційних дій: доведення передбачених стратегією завдань, встановлення відповідальності за досягнення цілей, відповідно до чого приймається система мотивації. Безпосередньо процес реалізації конкурентної стратегії підприємства передбачає обов'язкове виконання низки дій, зокрема: здійснення фінансово-економічної діяльності супроводжується оцінюванням ефективності реалізації конкурентної стратегії, що дозволяє визначити фактичні або потенційні відхилення від плану та здійснити своєчасне корегування положень стратегії.

Загалом процес досягнення суб'єктом господарювання конкурентних переваг розподіляється на чотири фази: дослідно-аналітична; розробницька; підготовчо-організаційна; реалізаційно-контрольна.

Перехід до другої фази є неможливим без визначення наявних та потенційних конкурентних переваг, серед основних класифікаційних ознак яких виділяють такі [1-2; 5]: за відношенням до підприємства, за сферою виникнення, за впливом на потенціал підприємства, за терміном дії, за умовами походження, за рівнем реалізації, за фактичним станом, за стійкістю, за видом кінцевого результату, за відношенням до споживача, за відношенням до конкурентів, за ініціатором виникнення, за етапами життєвого циклу товару, за унікальністю. На основі зазначеного можна стверджувати, що процес досягнення підприємством конкурентних переваг буде ефективним не лише за умови їх встановлення, а й врахування комплексного характеру у процесі розроблення та реалізації суб'єктом господарювання конкурентної стратегії.

Висновки. Загалом можна констатувати, що одним з ключових аспектів досягнення суб'єктом господарювання конкурентних переваг є формування їх переліку та побудова конкурентної стратегії, що сприятиме підвищенню ефективності діяльності суб'єкта господарювання. У результаті досягнення достатнього рівня конкурентоспроможності на певному етапі свого розвитку, суб'єкт господарювання може сконцентруватись на пошуку прогресивних конкурентних переваг, що дозволять в перспективі досягти лідерських позицій на ринку.

Ключові слова: конкуренція, конкурентоспроможність, конкурентні переваги, конкурентна стратегія, стратегічне управління.

ЛІТЕРАТУРА

1. Азоев Г.Л., Челенков А.П. Конкурентные преимущества фирмы. М. : ОАО «Типография «НОВОСТИ», 2000. 256 с.
2. Фатхудинов Р.А. Управление конкурентоспособностью организации : учебное пособие. М.: Изд-во «Эксмо», 2004. 544 с.
3. Касич А.О., Глушенко Д.О. Теоретичні та практичні аспекти управління конкурентоспроможністю підприємства. *Економіка та держава*. 2016. № 11. С. 65-70.
4. Бреус С.В. Роль інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності машинобудівного комплексу України. *Актуальні проблеми економіки*. 2006. № 1. С. 162-169.
5. Войчак А.В., Камишніков Р.В. Конкурентні переваги підприємства: сутність і класифікація. *Маркетинг в Україні*. 2005. № 2. С. 50-53.